નોંધ :- ગાથા-૮ થી ૧૦ ઉપરના પ્રવચન ૧૯૭૦-૭૧ ની સાલમાં ઉપલબ્ધ નહિ હોવાથી આ પ્રવચન ૧૯૭૩ની સાલમાંથી લેવામાં આવેલ છે. ત્યાંના સળંગ પ્રવચન નંબર ૧૭ તથા ૧૮ છે.

પ્રવચન નં. ૧૧ A, ગાથા-૮, બુધવાર, આસો સુદ ૭, તા. ૩-૧૦-૧૯૭૩

આ 'અષ્ટ પાહુડ', એમાં દર્શનપાહુડ, પહેલો અધિકાર. **'અબ કહતે હૈં કિ-જો દર્શનભ્રષ્ટ હૈં...'** ઉપોદ્‌ઘાત છે ને ઉપર? **'જ્ઞાનચારિત્રસે ભ્રષ્ટ હૈં વે સ્વયં તો ભ્રષ્ટ હૈં હી પરન્તુ દૂસરોંકો ભી ભ્રષ્ટ કરતે હૈં, - યહ અનર્થ હૈ :-** ' પહેલી તો એ વાત છે આ 'અષ્ટ પાહુડ'માં, દર્શન પાહુડ. એટલે તો આત્મા સમ્યગ્દર્શન સહિત આત્મા શુદ્ધ અખંડ અભેદ, એની અનુભૂતિ સહિત પ્રતીતિ અને એનું સ્વરૂપનું ચારિત્ર-આચરણ, એટલે દર્શન, જ્ઞાન ને ચારિત્ર ત્રણ, એની ભૂમિકાને યોગ્ય એને અઠ્યાવીસ મૂળગુણ, પંચમહાવ્રત, અચૈવ આદિ, અઠ્યાવીસ મૂળગુણનો વિકલ્પ-રાગ અને નગ્નપણું એ ત્રણ થઈને જૈનદર્શન કહેવાય છે. ભગવાનનો અભિપ્રાય આ છે. જે સમ્યગ્દર્શન આત્માનું, અને એનું જ્ઞાન અને એનું ચારિત્ર અને એની સાથે અઠ્યાવીસ મૂળગુણ વ્યવહારે જે વીતરાગે કહ્યા એવો એને વિકલ્પ હોય. અને શરીરની નગ્નદશા (હોય), એને જૈનદર્શન કહે છે. 'સોમચંદભાઈ'!

મુમુક્ષુ :- સમ્યગ્દર્શન એ જીવ નહિ?

ઉત્તર :- એ જીવ, જીવની દશા. જીવ, એની દશા ને રાગ ને નગ્નપણું, એને જૈનદર્શન કહે છે, એને જૈનમત કહે છે. 'મણીભાઈ'!

જેને મોક્ષમાર્ગ સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર ત્રણેય જેને પ્રગટ્યા છે અને જેને અઠ્યાવીસ મૂળગુણનો, પાંચ મહાવ્રત આદિનો વિકલ્પ છે, એ ભૂમિકાને યોગ્ય, અને નગ્નમુદ્રા એ ધર્મની મૂર્તિ છે. અને એ જૈનદર્શન છે અને એ જૈનનો મત છે. 'મણીભાઈ'!

મુમુક્ષુ :- મત એટલે?

ઉત્તર :- અભિપ્રાય. વીતરાગનો અભિપ્રાય આ ત્રણ વસ્તુ થઈને જૈનદર્શન છે. સમજાય છે કાંઈ? કેમકે મૂળ તો આવું જે સ્વરૂપ અનાદિનું હતું એમાંથી દુકાળમાં ભ્રષ્ટ થયા, એની સામે આ વાત છે. 'બાબુભાઈ'! આહાહા..!

જેને આત્મા અખંડ પૂર્ણાનંદ પ્રભુ, જે સર્વજ્ઞ પરમેશ્વરે કહ્યો એવો આત્મા, અન્યમતિએ કહ્યો એ આત્મા એવો નહિ, એવો જે આત્મા અંદરમાં સ્વસન્મુખમાં થઈને નિર્વિકલ્પ સમ્યગ્દર્શનની દશા (થાય), અને એ આત્મા આવો, તેનું જ્ઞાન અને એ આત્મામાં રમણતાની વીતરાગ ચારિત્રદશા, એ જૈનદર્શન અથવા એ નિશ્ચય મોક્ષમાર્ગ અથવા એ જિનમત, એને જૈનમત કહ્યું. એની સાથે વ્યવહાર એને અઠ્યાવીસ મૂળગુણ આદિ હોય એવો પણ વ્યવહાર

હોય અને જેની નગ્નદશા હોય. અભ્યંતર ત્યાગ, બાહ્ય ત્યાગ અને અશુભનો ત્યાગ અને નગ્નદશા, આને અહીં જૈનદર્શન કહે છે. 'મણિભાઈ'! એકલા સમકિતને નહિ. અહીં તો જૈનદર્શન એટલે આ. એની શ્રદ્ધાથી જે ભ્રષ્ટ થયા, આવો જે માર્ગ અનાદિનો સનાતન સત્ય, એનાથી ભ્રષ્ટ થયા અને વસ્ત્ર આદિ રાખીને મુનિપણું મનાવવા લાગ્યા એ દર્શનથી ભ્રષ્ટ, જ્ઞાનથી ભ્રષ્ટ, ચારિત્રથી ભ્રષ્ટ બધાથી ભ્રષ્ટ છે. 'નવનીતભાઈ'! આવું છે. આકરું લાગે માણસને. એ કહે છે,

जे दंसणेसु भट्ठा णाणे भट्ठा चरित्तभट्ठा य।
एदे भट्ठ वि भट्ठा सेसं पि जणं विणासंति।।८।।

અર્થ :- 'जो पुरुष दर्शनसे भ्रष्ट हैं...' એના બે અર્થ. આવો જે જૈનમત અનાદિનો મોક્ષનો માર્ગ અને વ્યવહાર ને નિમિત્ત આવું હોય, એવા માર્ગથી જે ભ્રષ્ટ થયા અને અંદરના સ્વભાવને આશ્રયે સમ્યગ્દર્શન (થાય), એનાથી જે ભ્રષ્ટ છે, ઇ ભ્રષ્ટ છે. સમજાણું કાંઈ? **'तथा ज्ञान चारित्रमें भी भ्रष्ट हैं वे पुरुष भ्रष्टों में भी विशेष भ्रष्ट हैं.'** અર્થમાં થોડું લેશે. આવું જે જૈનદર્શન છે એનાથી તો શ્રદ્ધામાં ભ્રષ્ટ થયા પણ પોતાના માનેલા શાસ્ત્ર પ્રમાણે પણ જ્ઞાન ને ચારિત્ર નથી, એનું માનેલું, ભાઈ! અર્થમાં ઇ લખ્યું છે. અર્થમાં છે ને? **'सत्यार्थ श्रद्धान, ज्ञान, चारित्र तो दूर रहो, जो अपने मतकी श्रद्धा, ज्ञान,...'** સામાન્ય વાત છે ને એટલે એમાંથી કાઢ્યું છે. એમના મત પ્રમાણે એમનું જે ચારિત્ર કહેવાય, એથી પણ જે ભ્રષ્ટ છે. ઠેકાણું નહોતું, એમ કહે છે. સમજાણું કાંઈ? આહાહા..! ભગવાન 'કુંદકુંદાચાર્ય' થયા એ પહેલા શ્વેતાંબર મત નીકળી ગયેલો. એની સામે આ વાત છે.

મુમુક્ષુ :- એની ચોખવટ છે.

ઉત્તર :- એની ચોખવટ છે. એ વીતરાગનો માર્ગ સનાતન મોક્ષનો માર્ગ. અનાદિ જૈનદર્શન અનાદિ કહો કે દિગંબર દર્શન કહો કે મોક્ષમાર્ગ કહો, નિશ્ચય અને વ્યવહાર અને નિમિત્તપણું નગ્નનું કહો, એ જૈનદર્શનની રીત છે. 'સોમચંદભાઈ'! એને જૈનદર્શન કહ્યું છે. એકલા સમકિત સહિતને નહિ.

મુમુક્ષુ :- અંતરમાંથી ને બાહ્યથી બેય.

ઉત્તર :- છે. હા. અંતરમાં પણ સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન સહિત વીતરાગતા પ્રગટી છે અને બાહ્યમાં એના અઠ્યાવીસ મૂળગુણ અને નગ્નદશા, એવું જેનું આચરણ વ્યવહારે છે. એવો સનાતન જૈનદર્શન એટલે કે વસ્તુનું દર્શન એટલે કે પદાર્થની મર્યાદાની દશા આ હતી. એમાંથી જે ભ્રષ્ટ થયા અને પોતાની કલ્પનાએ પંથ ચલાવ્યો એ જૈનદર્શનથી ભ્રષ્ટ છે. આકરું (લાગે) માણસને. બધાની સાથે એકતા રાખો (કહે છે). પણ એકતા શી રીતે કરવી?

મુમુક્ષુ :- અન્યમતિ તો જૈનમાંથી પણ ભ્રષ્ટ છે.

ઉત્તર :- આ તો જૈનમાંથી ભ્રષ્ટ, અન્યની તો વાત પણ ક્યાં છે? આહાહા..! આ તો

સનાતન સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર, એણે કહેલો જે સંતનો મોક્ષનો માર્ગ, એનામાં રહેલો વ્યવહારનો વિકલ્પ અને એનામાં અજીવની નગ્નદશાનું નિમિત્ત, એ આવું જૈનદર્શન હોય. એ ધર્મની મૂર્તિ, એ ધર્મની મૂર્તિ, એ જૈનદર્શનની મૂર્તિ! આહાહા..! એ જૈનદર્શનની આવી પ્રણાલિકા અનાદિની હતી એમાંથી જે ભ્રષ્ટ થઈ પોતાની કલ્પનાએ વસ્ત્ર, પાત્ર સહિત સાધુપણું માન્યું, મનાવ્યું, પોતાની માન્યતાએ આત્માની શ્રદ્ધા વિના વ્યવહારુ શ્રદ્ધાને સમ્યક્ મનાવી, વ્યવહારુ દેવ, ગુરુ, શાસ્ત્ર, એ બધા સત્ય ધર્મથી ભ્રષ્ટ છે. આહાહા..! આવો માર્ગ અનાદિનો છે. આ કાંઈ (નવો નથી).

એ અહીંયાં કહે છે, જે આવા જૈનદર્શન અને સમ્યગ્દર્શનથી ભ્રષ્ટ છે એ તો જ્ઞાન ને ચારિત્રથી પણ ભ્રષ્ટ છે. કેમ કે શાસ્ત્રની વાતું... માથે આવી ગઈ હતી વાત, શાસ્ત્રની વાતો ભણેલા હોય એટલે વાત તો કરે, નવ તત્ત્વ આમ છે ને તેમ છે. પણ એ જ્ઞાન એનું સાચું જૈનદર્શનનું સ્વરૂપ આ હતું, એમાંથી ભ્રષ્ટ થયા એનું જ્ઞાન પણ બધું ખોટું. સમજાણું કાંઈ?

મુમુક્ષુ :- બધું જ્ઞાન ખોટું.

ઉત્તર :- બધું ખોટું. એકે એક.

મુમુક્ષુ :- અગિયાર અંગ ને નવ પૂર્વ.

ઉત્તર :- અગિયાર અંગ ને નવ પૂર્વનું ભણતર ખોટું. એ તો એ વખતે અત્યારે હતું ક્યાં? એ વખતે હતું પણ ક્યાં? આ તો ગૃહીત મિથ્યાત્વની વાત છે. એની પાસે તો હતું જ ક્યાં ત્યારે? 'કુંદકુંદાચાર્ય' વખતે. આહાહા..! 'કુંદકુંદાચાર્ય' પહેલા સો વર્ષે આ મત પડી ગયા. સનાતન જૈનદર્શન સર્વજ્ઞ વીતરાગ પરમાત્માએ પ્રવાહરૂપે જે કહ્યો હતો એ માર્ગથી ત્યાં બાર વર્ષના દુકાળમાં ભ્રષ્ટ થયા. ભગવાન 'કુંદકુંદાચાર્ય' પોકારે છે, ભાઈ! આવો માર્ગ તો વીતરાગનો છે અને એને અમે જૈનદર્શન કહીએ છીએ. એને અમે ધર્મની મૂર્તિ કહીએ છીએ. આહાહા..! એકલી નગ્નદશા ને અઠ્ઠાવીસ મૂળગુણ એમ નહિ. તેમ એકલો નિશ્ચય અને આવો વ્યવહાર ન હોય એમ પણ નહિ. આહાહા..! આને અહીં જૈનદર્શન (કહે છે). આ દર્શનપાહુડ ઇ છે. દર્શનપાહુડ એટલે આ દર્શન. પછી એના પેટામાં સમ્યગ્દર્શન આવે છે.

આવું જૈનદર્શન છે, અનાદિનું સનાતન વસ્તુનું સ્વરૂપ (છે). એવી જેને શ્રદ્ધા સહિત સ્વનો આશ્રય લઈને જેને સમ્યગ્દર્શન થયું છે એ સમ્યગ્દૃષ્ટિ છે. ભલે એને જ્ઞાન વિશેષ ન હોય, ચારિત્ર ન હો, તો પણ એ દર્શનથી ભ્રષ્ટ નથી. સમજાય છે કાંઈ ? આહાહા..! આવો માર્ગ વીતરાગનો. જૈન દિગંબરમાં જન્મ્યા એને પણ ખબર નથી. આહાહા..! અહીં તો સનાતન અનંત કેવળીઓ મહાવિદેહમાં કે અહીંયાં ભરત, ઐરાવતમાં અનંતા કેવળીઓ આવું જૈનદર્શનનું, જૈનમતનું (સ્વરૂપ વર્ણવે છે). પહેલી ગાથામાં એ હતું ને? 'दंसणमग्गं'. પહેલી ગાથા. દર્શનનો માર્ગ. દર્શનનો માર્ગ આ. સમકિત માર્ગ એમ નહિ ત્યાં. પહેલી ગાથામાં. છે. પહેલી ગાથા, જુઓ! પહેલી ગાથા છે ને? 'दंसणमग्गं' છે ને? 'दंसणमग्गं वोच्छामि' ત્રીજું પદ છે. ઇ દર્શન (એટલે) માર્ગની વાત છે, એકલા સમકિતની નહિ. દર્શનનો માર્ગ એને કહેશું. જૈનદર્શનનો અભિપ્રાય અને મત જે છે તે અમે કહીશું. સમજાણું કાંઈ? બીજીમાં એ લીધું, 'दंसणमूलो धम्मो'

ધર્મનું મૂળ દર્શન છે. આવું દર્શન નિશ્ચય અને વ્યવહારવાળું તે ધર્મનું મૂળ છે. એવી જેને શ્રદ્ધા હોય અને એ શ્રદ્ધા હોવા છતાં વિશેષ જ્ઞાન ન હોય, ચારિત્ર ન હોય તો પણ એ સમ્યગ્દૃષ્ટિ છે. એ સમ્યગ્દૃષ્ટિ છે. એ ધર્મને પંથે છે. સમજાણું કાંઈ? આવા ધર્મથી બાહ્યથી પણ જે ભ્રષ્ટ થયા અને એવા મતને ન કબુલતા પોતાના મતની વાતું ચલાવી એ બધા જૈનદર્શનથી વિરૂદ્ધ છે. 'સોમચંદભાઈ'! આવો માર્ગ છે. આહાહા..! ઇ અહીં કહે છે, જુઓ!

'કઈ તો દર્શન સહિત હૈં...' છે? બીજી લીટી. સમ્યગ્દર્શન સહિત છે. આવો જૈનમત છે એવી શ્રદ્ધા છે અને આત્માને આશ્રયે દર્શન થયું છે. એવા દર્શન સહિત છે **'કિન્તુ જ્ઞાન-ચારિત્ર ઉનકે નહીં હૈ,...'** વિશેષ જ્ઞાન આમ સમજાવવાની શક્તિ, એવું ન હોય. ક્ષયોપશમજ્ઞાન વિશેષ ન હો, પણ એ સમ્યગ્દર્શન સહિત છે. આવો જે જૈનમત અનાદિનો (છે) એને માને છે અને એનું જ્ઞાન રાખીને સ્વનો આશ્રય કરીને જે સમ્યગ્દર્શન થયું છે એ જીવ ભલે દર્શન સહિત હો અને જ્ઞાન રહિત હો. જ્ઞાન રહિતનો અર્થ વિશેષ જ્ઞાન ન હો. અને ચારિત્ર પણ ન હો, તો પણ એ દર્શન સહિત તો છે. 'બાબુભાઈ'! એણે એમ લીધું છે ને. આખી શૈલી (એવી છે).

આમ તો દર્શનપાહુડ એટલે સમકિતપાહુડ, સૂત્રપાહુડ એટલે જ્ઞાનપાહુડ, એમ ચારિત્ર લ્યે પણ અહીં. 'કુંદકુંદાચાર્ય'નું હૃદય આ છે. ભગવાન 'કુંદકુંદાચાર્ય' જે ધર્મના સ્તંભ ત્રીજે નંબરે આવ્યા. મંગલં ભગવાન વીરો, મંગલં ગૌતમો ગણી... આવ્યું ને? મંગલં કુંદકુંદાર્યો. એ પોતે ફરમાવે છે, ઓ..હો...! આવો જે જૈનનો અભિપ્રાય અને મત હતો કે ચૈતન્ય ભગવાનને આશ્રયે દર્શન, એને આશ્રયે જ્ઞાન અને એને આશ્રયે લીનતા અને અહીંયાં પૂર્ણ વીતરાગ સર્વજ્ઞ નથી તેથી સાધક જીવને....'રમણીકભાઈ'!

એ અઠ્યાવીસ મૂળગુણ કર્મચેતના છે. એમનો સવારમાં પ્રશ્ન હતો. જ્ઞાનચેતના છે અને જેટલો રાગ છે તે કર્મચેતના છે. અને જેટલો રાગ છે તેટલું કર્મફળચેતના-દુઃખનું વેદન પણ છે. સવારમાં પ્રશ્ન હતો રસ્તામાં, ભાઈ! એમ કહે, જ્ઞાનચેતના અને કર્મચેતના...? દૃષ્ટિની પ્રધાનતાના જ્યાં કથન હોય ત્યાં કર્મ અને કર્મફળચેતના ધર્મીને ન હોય, એ સ્વભાવની દૃષ્ટિની અપેક્ષાએ કથન છે અને એના જ્ઞાનનો પર્યાય જોતાં, પર્યાયનયથી જોતાં મુનિને છઠ્ઠે ગુણસ્થાને પણ પંચમહાવ્રતના વિકલ્પ છે એટલી કર્મચેતના છે. અને એને દુઃખ વેદે છે એટલી કર્મફળચેતના છે. આહાહા..!

કર્મચેતના અને કર્મફળચેતનાના પણ બે પ્રકાર (છે). એક તો આનંદમૂર્તિ પરમાત્મા પોતે છે એનો જે શુદ્ધઉપયોગ થયો એ શુદ્ધકર્મચેતના. એ શુદ્ધકર્મચેતના છે. શુદ્ધ પરિણામ થયા ને? સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રની વીતરાગ પરિણતિ થઈ તે શુદ્ધકર્મચેતના, શુદ્ધકર્મચેતના (છે). વીતરાગી પરિણામરૂપી કાર્ય તેમાં ચેત્યો છે. અને તે વખતે આનંદનું વેદન છે તેટલી શુદ્ધ કર્મફળચેતના છે. 'ધીરૂભાઈ'!

મુમુક્ષુ :- કાર્ય છે કર્મચેતના?

ઉત્તર :- કાર્ય-કર્મ છે ને એટલો રાગ છે ને. અને આ પણ શુદ્ધ કાર્ય છે ને. આ તો વીતરાગ

માર્ગ, બાપુ! આ તે કંઈ સાધારણની વાત નથી. દિગંબર દર્શન એ કાંઈ કલ્પિત નથી, એ કોઈ પક્ષ નથી. વસ્તુની સ્થિતિ આ છે. સમજાય છે કાંઈ? વસ્તુની જાત જ આવી છે. એને અહીંયાં દિગંબર દર્શન કહે છે, એને અહીં જૈનદર્શન કહે છે. સમજાણું કાંઈ? શું આવ્યું?

આ આત્મા પોતાની શ્રદ્ધા, જ્ઞાન ને શાંતિનું પરિણમન જે છે એ પરિણમનનું કાર્ય છે. કાર્ય છે માટે એને શુદ્ધ કર્મચેતના કહેવામાં આવે છે. અને તે કર્મચેતના કાળે તે શુદ્ધના આનંદનું વેદન છે. એથી શુદ્ધ કાર્યચેતનાનું ફળ શુદ્ધ આનંદનું વેદન પણ એને છે. એ કર્મફળચેતનાવંત છે. હવે એ વખતે જે પંચમહાવ્રત આદિના પરિણામ થાય કે સમકિતીને નીચે રાગાદિ તીવ્ર હોય તો એ એને કર્મચેતના અશુદ્ધ છે. અને જેટલી અશુદ્ધતા છે તેટલું એને વેદન છે, દુઃખ છે.

મુમુક્ષુ :- શુભભાવ છે એટલે

ઉત્તર :- શુભભાવ એ અશુદ્ધચેતના છે અને એનું ફળ દુઃખ છે. સમજાણું કાંઈ? જેટલો શુભભાવ છે એટલી અશુદ્ધચેતના છે. અશુદ્ધચેતના કર્મચેતના. અને તેટલું એને દુઃખનું વેદન છે.

મુમુક્ષુ :- દુઃખનું વેદન ભાસે છે?

ઉત્તર :- બેય સાથે જ છે. જ્ઞાન બેય જાણે છે. દર્શનની મુખ્યતાથી કથન હોય ત્યારે તો સ્વભાવનું સાધન છે એમ બતાવે. ત્યારે તેને કર્મ અને કર્મફળચેતના નથી એમ બતાવે. પણ પાછું જ્ઞાનનયથી પર્યાયનયથી બતાવે ત્યારે જેટલે અંશે રાગ (છે) અને જેટલે અંશે રાગનું ફળ દુઃખ એ એનામાં છે. આહાહા..! આવો વીતરાગ માર્ગ બહુ સૂક્ષ્મ. લોકોને હાથ આવ્યો નથી ને બહારમાં ભટક્યા ભટક (કરે છે). આહાહા..! 'શાંતિભાઈ'! આ તો તમારો પ્રશ્ન હતો એની ઉપરથી આ બધું ચાલ્યું. 'કપિલ કોટડિયા' સાથે એમને ચર્ચા થઈ હશે. એમ કે જ્ઞાનચેતના ન હોય ત્યારે તો વિકલ્પ છે. એ બધી કર્મચેતના જ હોય, સમકિતીને. ખોટી વાત છે. ધર્મીને જ્ઞાનચેતના ઉપયોગરૂપ હોય ન હોય જુદી વાત છે પણ જ્ઞાનનું અંદર વેદન છે એવી જ્ઞાનચેતના તો નિરંતર હોય છે. આહાહા..! ધર્મી લડાઈમાં ઊભો હોય કે વિષયની વાસનાના કાળમાં ઊભો હોય છતાં એને જ્ઞાનચેતના તો નિરંતર છે.

મુમુક્ષુ :-

ઉત્તર :- નહિ, નહિ. જૂઠી વાત છે, ખોટી વાત છે. એને ક્યાં ખબર છે. નિર્વિકલ્પ દશા વખતે તો ઉપયોગરૂપી જ્ઞાનચેતના છે અને સવિકલ્પે આવ્યો ત્યારે લબ્ધરૂપ જ્ઞાનચેતના છે. સમજાણું કાંઈ? આવો માર્ગ છે, બાપુ! આહાહા..! દિગંબર સંતોએ તો સત્ જેવું કેવળીનું કહેલું હતું એ જગતને જાહેર કર્યું છે. દુનિયાને બેસે, ન બેસે સ્વતંત્ર ચીજ છે. આહાહા..! અરે..! આવા મનુષ્યકાળના ભવમાં આવી વાત એને સવળી નહિ બેસે તો ક્યાં બેસાડશે? ક્યાં જશે? ક્યા કાળે (જશે)? ભાઈ! આહાહા..!

એક ડબ્બામાં કાલે જોયું, ભાઈ! એક કણી રહી ગઈ હતી. પેંડાની કણ અંદર (રહી ગઈ હશે). એમાં બે-ત્રણ ઇયળ પડી. ખૂણામાં પડી રહી. .. હવે ઉપર બધું હતું.. ટીકડી કહેવાય છે ને? પીપરમેંટ. ટીકડી નથી આવતી? પીપર. આટલી આટલી ધોળી, લાલ. એવી સો-દોઢસો ટીકડી

ઉપર પડી હતી. ઇ આમ બહાર કાઢી ત્યાં ખૂણામાં એક પાતળી ઇયળ, પાતળી દોરા જેવી. .. ઓહોહો...! માથે ડબ્બો બંધ. ક્યાં યોનિમાં ઊપજ્યો! આહાહા..! એને શ્વાસ લેવાનું શું સ્થાન? કેવી રીતે ....? આહાહા..! ડબ્બો આવડો આવે છે ને? કાલે ડબ્બા વહેંચ્યા હતા ને? ત્યાં બે-ત્રણ પડ્યા હશે. એમાં છોકરા માટે આપી જાય છે ને, અંદર સાફ નહિ થયું હોય, ખૂણામાં પડ્યા રહ્યા એટલે. એમાં આવડી પાતળી પાતળી દોરા જેવી લાલ ઇયળ. ઝીણી બીસેલી. આહાહા..! ક્યાંથી આત્મા ત્યાં આવ્યો? અને એટલી ઇયળમાં પણ પૂર્ણાનંદ પ્રભુ વસ્તુ સ્વભાવે તો પૂર્ણ છે, હોં! એની પર્યાયમાં આટલી હીનતા કે ત્યાં ખૂણામાં આટલી કટકી રહી ગઈ હશે, એની ઉપર બીજી ચીજ આવી ગઈ, ન્યાં ઊપજી. આહાહા..! જુઓને! કુદરતી. કોણ ઈશ્વર કોણ કરે ને ક્યાં છે? આહાહા..! આમ જ્યાં લીધું ત્યાં અંદર સળવળ કર્યું. ભાઈએ કીધું, નહિ? ... કીધું ને? બીજાએ કીધું, ઇયળ છે. ઓ..હો..હો...! ભગવાન! તારી ક્યાં અવસ્થા? કયે ઠેકાણે ઊપજ્યો ઇ? માથે આટલો બોજો. એને નહિ દબાણો હોય. માથે આટલી (જગ્યા) હોય ને? એટલે એની વચ્ચે પોલ રહી ગઈ હોય એક ખૂણામાં. આહા..! કોના આમાં અભિમાન કરવા? આહા..! આવી દશાઓમાં અનંત વાર ગયો, ભગવાન! આવી સ્થિતિએ અનંત વાર ગયો. મિથ્યાત્વના ફળ એ છે. મિથ્યાત્વના આ બધા ફળ છે.

એ અહીં પરમાત્મા 'કુંદકુંદાચાર્ય' કહે છે, ભગવાન! જે કોઈ દર્શનથી ભ્રષ્ટ છે એ તો જ્ઞાન ને ચારિત્ર બેયથી ભ્રષ્ટ છે. પણ કોઈ દર્શનથી ભ્રષ્ટ નથી, એથી સહિત છે અને જૈનદર્શનનું જે આ સ્વરૂપ છે, આવો મોક્ષમાર્ગ, એને એ માને છે. ભલે એને જ્ઞાન ને ચારિત્ર વિશેષ ન હોય તો એ દર્શનભ્રષ્ટ નથી. એ માર્ગમાં છે. આહાહા..! 'નવરંગભાઈ'! 'આવો માર્ગ વીતરાગનો ભાખ્યો શ્રી વીતરાગ.' ત્રણ લોકના નાથના મુખેથી આવું નીકળ્યું, ભાઈ! આહાહા..! અરે..! એને ખબર પણ ન મળે કે વીતરાગનો માર્ગ શું છે. ખબર વિના એની શ્રદ્ધા ક્યાંથી આવશે? સમજાણું કાંઈ?

આહાહા..! દેહ તો જુઓ! ત્રણ લોકનો નાથ અંદર પરમાત્મસ્વરૂપે શક્તિ (છે). ક્ષેત્ર ભલે નાનું હોય, એની સાથે સંબંધ નથી. એનો અંતર ભાવ અનંત આનંદ ને અનંત જ્ઞાનનું સત્ત્વ છે. એ જીવનું સત્‌નું એ સત્ત્વ છે પૂર્ણ. આહાહા..! એની પર્યાયમાં એટલી હિનતા કે આમ ઇયળ જેવી યોનિમાં ક્યાં જઈને ઊપજ્યો! આહાહા..! એ ચોર્યાશીમાં ઊપજવું અનંત વાર મિથ્યાત્વને લઈને થયું છે. શાસ્ત્રના જ્ઞાન પણ કર્યાં. વ્રત ને નિયમ ને એવા પાળ્યા કે ચામડા ઉતરડીને ખાર છાંટે (તો પણ) ક્રોધ ન કરે. એથી શું થયું? એ કંઈ મૂળ ચીજ નથી. આહાહા..!

એ અહીં કહે છે. પહેલા તો એ કીધું, દર્શનથી ભ્રષ્ટ છે એ તો જ્ઞાન ને ચારિત્ર ત્રણેયથી ભ્રષ્ટ છે. હવે **'કઈ તો દર્શન સહિત હૈં...'** આવો જૈનદર્શનનો માર્ગ છે એવી એને શ્રદ્ધા છે અને એ ઉપરાંત સ્વને આશ્રયે સમકિત પ્રગટ્યું છે. સમજાણું કાંઈ? આહાહા..! **'જ્ઞાન-ચારિત્ર ઉનકે નહીં હૈ,...'** જ્ઞાન એવું વિશેષ ન હોય કે બધાને સમજાવી શકે કે વિસ્તાર કરી શકે, ન હોય. અંતર આત્માનું દર્શન થયું છે. આહાહા..! અને ચારિત્ર ન હોય. હજી ચારિત્ર વીતરાગતા જે જોઈએ, છઠ્ઠાની મુનિની, એવી દશા ન હોય. સ્વરૂપાચરણ હોય. સમજાય છે કાંઈ?

'તથા કઈ તો અંતરંગ દર્શનસે ભ્રષ્ટ હૈં...' કેટલાક તો અંતર શ્રદ્ધાથી ભ્રષ્ટ છે. આવો જૈનમત છે અને આવું સમ્યગ્દર્શન આત્માના આશ્રયે થાય, એનાથી ભ્રષ્ટ છે. **'તથાપિ જ્ઞાન-ચારિત્રકા ભલીભાંતિ પાલન કરતે હૈં;...'** શાસ્ત્રનું જ્ઞાન અને વ્રતાદિના નિયમો બરાબર પાળતા હોય છે. સમજાય છે કાંઈ? આહાહા..! એ દર્શનની મહિમા તો જુઓ! એ દર્શન ન હોય, ભ્રષ્ટ થયેલા હોય, જૈનમતમાં રહેલાઓ પણ અંદર ભ્રષ્ટ થયા હોય. એ જ્ઞાન, ચારિત્ર પાળતા હોય. વ્રત ને નિયમ ને શાસ્ત્રનું જ્ઞાન (હોય) તો પણ તે ભ્રષ્ટ જ છે.

'ઔર જો દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર ઇન તીનોંસે ભ્રષ્ટ હૈં...' દર્શનથી ભ્રષ્ટ, જ્ઞાનથી ભ્રષ્ટ, ચારિત્રથી ભ્રષ્ટ. આહાહા..! **'વે તો અત્યંત ભ્રષ્ટ હૈં;...'** ભારે વાત, ભાઈ! આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- અમારા માટે શું?

ઉત્તર :- આ ઓળખાણ કરીને શ્રદ્ધા કરવી. તમારે માટે ઇ.

મુમુક્ષુ :- આપની શ્રદ્ધા તો છે અમને.

ઉત્તર :- ઇ શ્રદ્ધા નહિ, અંતરની શ્રદ્ધા. આ શું કીધું? કીધું ને? **'અંતરંગ દર્શનસે ભ્રષ્ટ હૈં...'** એમ કહ્યું ને? આહાહા..! મૂંઝાવાની વાત નથી આ. આ તો આવો માર્ગ છે (એમ વર્ણવે છે). પૂર્ણાનંદ પ્રભુ પર્યાયમાં આવું હોય છે. અશુદ્ધતા, અશુદ્ધ રાગ, અશુદ્ધનું વેદન એ તો જ્ઞાનીને પણ હોય છે પણ જ્ઞાનીને આત્માના ભાનસહિત જ્ઞાનચેતનામાં આવું હોય છે. અજ્ઞાનીને એકલા રાગ ને રાગના દુઃખનું ફળનું વેદન છે. એકલું રાગનું કાર્ય અને રાગનું વેદન અજ્ઞાનીને છે. કેવળજ્ઞાનીને એકલું જ્ઞાન ને આનંદનું વેદન (છે), અશુદ્ધતાનું કાર્ય અને અશુદ્ધતાનું વેદન કેવળીને નથી. એ થોડુંક અશુદ્ધ છે એ જુદી વાત છે. જ્ઞાન તો જાણે છે. હજી કેવળીને પણ યોગ, કંપનની થોડીક અશુદ્ધતા રહી છે ને? એ જ્ઞાન જાણે ખરું. બીજાની વાત. એ તો કેવળી છે. બીજાને એટલી અશુદ્ધતા છે. આહાહા..! અને ચૌદમે ગુણસ્થાને પણ હજી અશુદ્ધતાનો અંશ છે તેથી તેને અસિદ્ધ કહ્યા છે. અસિદ્ધ સંસારી કહ્યા. આહાહા..! એટલો અશુદ્ધ અંશ છે ને. આ તો ત્રિકાળ સર્વજ્ઞથી કહેલો માર્ગ છે. એક સમય સમયના પડખાની નાડ પકડી છે. આહાહા..! અરે..! એવી વાતું સાંભળવામાં ક્યાં છે? આહાહા..! આવો માર્ગ ભગવાનનો. ભગવાનનો એટલે કે તારો. તારો માર્ગ જ આવો છે. આહા..હા..!

'વે સ્વયં તો ભ્રષ્ટ હૈં હી પરન્તુ શેષ અર્થાત્ અપને અતિરિક્ત અન્ય જનોંકો ભી નષ્ટ કરતે હૈં.' એવી પ્રરૂપણા કરી, શ્રદ્ધા કરી બીજા જીવોને ભ્રષ્ટ કરે છે. ભ્રષ્ટ તો એને લઈને ઓલો થાય છે, (પણ) વ્યવહારથી કહેવાય ને? આહાહા..! પોતાનો વેશ ખોટો, નગ્નપણું ન હોય, સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન ન હોય અને આ પણ એક માર્ગ છે. પંચમકાળમાં ઉગ્ર પાળી ન શકે તો આ પણ એક માર્ગ છે, એમ કરીને પોતે ભ્રષ્ટ (થયા છે) અને બીજાને ભ્રષ્ટ કરે છે. આહાહા..!

'જનોંકો ભી નષ્ટ કરતે હૈં.' મોટી વિદ્વત્તા શીખ્યા હોય, શાસ્ત્ર તો ભણ્યા હોય, ક્ષયોપશમ હોય. (એટલે કહે), આવો પણ માર્ગ છે, આ પણ માર્ગ છે. એ શુભરાગ પણ શુદ્ધતાનું કારણ છે. ક્ષયોપશમ જ્ઞાન એ ક્ષાયિકનું કારણ છે. એનાથી ક્ષાયિક થાય, એમ કહે છે. શ્વેતાંબરમાં એમ

કહે છે. શુભભાવ આદિ ક્ષયોપશમ ભાવ છે એનાથી ક્ષાયિક થાય. અરે..રે...! સમજાણું કાંઈ? આ દિગંબર જૈનમાં પણ એમ માને છે ત્યાં (બીજાનો) પ્રશ્ન શું? આહાહા..! જે રાગ પૃથક્ છે, દોષ છે એનાથી નિર્દોષતા થાય એ જૈનદર્શન નહિ. હોય ખરું, જ્યાં સુધી વીતરાગતા ન હોય ત્યાં સુધી સંતોને, ધર્મીને, જ્ઞાનીને પણ ભક્તિનો ભાવ, પૂજાનો ભાવ, દયાનો ભાવ, વ્રતનો ભાવ હોય ખરો.

મુમુક્ષુ :- એને પરંપરા કારણ કીધું છે.

ઉત્તર :- પરંપરા કારણ એ તો એને અશુભ ટળ્યું છે અને આને ટાળશે. એ કારણ ન હોય. આહાહા..! આવો માર્ગ છે, ભાઈ! સમ્યગ્દષ્ટિને શુભભાવમાં અશુભ ટળ્યો છે અને હવે એ શુભને ટાળીને શુદ્ધમાં જશે તે પરંપરા કહ્યું છે. એકલા મિથ્યાદષ્ટિને શુભ પરંપરા ક્યાં હતું? એ તો ન્યાં જ પડ્યો છે. આહાહા..! વીતરાગ માર્ગ પરમેશ્વર જિનેન્દ્રદેવના ભાવો એ સમજવા બહુ કઠણ છે. બહુ પુરુષાર્થ છે ત્યાં. એ કાંઈ સાધારણ વાત નથી. બહારના પૈસા-બૈસા કરોડો ને લાખો પૂર્વના પુણ્યને લઈને દેખાય. ન્યાં કાંઈ ડહાપણ કામ કરતું નથી. એમ હશે કે નહિ? ‘મણિભાઈ’! બાહ્ય પૈસામાં ડહાપણ કામ કરે?

મુમુક્ષુ :- કાંઈ કરે નહિ.

ઉત્તર :- કાંઈ ધૂળેય કરે નહિ. એના સાસરાનું મળ્યું તો ત્યાં ક્યાં ડહાપણ હતું?

મુમુક્ષુ :- લોકોમાં તો ડહાપણની છાપ પડે.

ઉત્તર :- લોકો તો ગાંડા પાગલ છે. ડાહ્યા કહેવાય. ‘સોમચંદભાઈ’ના જાંબુડીના ધણી. લ્યો! એમ કોઈક કાલે કહેતું હતું. જેમ પેલા ‘બામણવાડા’વાળા. ‘ચંદુભાઈ’! એમ કોઈક કાલે કહેતું હતું. બામણવાળા નહિ? ‘ચંદુભાઈ’. નરમ માણસ છે. ગામમાં ‘સોમચંદભાઈ’ની છાપ એવી છે.

મુમુક્ષુ :- દસ ગામના..

ઉત્તર :- જુઓ! આ કહે છે. ઇ કંઈ મોટપ પણ નથી અને એ કંઈ અધિકતા નથી. આહા..હા...!

મુમુક્ષુ :- ઇ સાધન હોય તો અહીં અવાય ને.

ઉત્તર :- ધૂળેય સાધન નથી. અવાય શું? સાધન તો અંતરના સ્વભાવની શુદ્ધ પર્યાય પ્રગટે એ સાધન છે. આહાહા..! એની શ્રદ્ધામાં તો નક્કી કરે. આહાહા..! પહેલાં આવા બીજડાં તો વાવે. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- ઇ બીજડાના ઝાડ કેટલા વધે?

ઉત્તર :- ઝાડ ઇ તો એની દૃષ્ટિના પ્રમાણમાં (ભળે). એની દૃષ્ટિનું કેવુંક ક્યાં સન્મુખનું જોર કેટલું છે. પણ એ તો બીજ વાવ્યા એ ફળે જ, અહીં તો એક જ વાત છે. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- કેટલે વર્ષે?

ઉત્તર :- ઇ કંઈ વર્ષ-બર્ષ નહિ. એ તો ફળે જ. જેને ચૈતન્ય શુદ્ધ આનંદ, એની જ્યાં રુચિ

થઈ, ફળ્યા વિના રહે જ નહિ, એને અનુભવ થાય, કેવળજ્ઞાન લ્યે. અલ્પકાળમાં લેશે જ. આહાહા..! સમજાણું કાંઈ? એની પોતાની સાક્ષી આવવી જોઈએ ને! સમજાણું કાંઈ? અહો..! આવો નિર્મળ પ્રભુનો માર્ગ એને લોકોએ આ ક્રિયા કરો ને આ ક્રિયા કરો, એનાથી થાય (એમ પ્રરૂપણા કરીને) વીતરાગ માર્ગને ભ્રષ્ટ કરી દીધો. જોકે માર્ગ છે ઇ માર્ગ છે, એને કાંઈ કલંક લાગતું નથી. પણ માનનારાઓ પોતાને કલંક લગાડ્યું. આહાહા..!

ભાવાર્થ :- **'યહાં સામાન્ય વચન હૈ...'** સામાન્ય વચન એટલે સમજ્યા ને? દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રથી ભ્રષ્ટ. **'ઇસલિયે ઐસા ભી આશય સૂચિત કરતા હૈ કિ સત્યાર્થ શ્રદ્ધાન,...'** સાચી શ્રદ્ધા, સાચું જ્ઞાન, સાચું ચારિત્ર **'તો દૂર હી રહો,...'** સાચું સમ્યગ્દર્શન, સાચું સમ્યગ્જ્ઞાન, સાચું ચારિત્ર. એ તો એક બાજુ રહો પણ **'જો અપને મતકી શ્રદ્ધા, જ્ઞાન, આચરણસે ભી ભ્રષ્ટ હૈં...'** પણ એમણે માનેલો ભાવ છે એના ચારિત્રના વર્તનનું એમાં જે લખાણ છે, એનાથી પણ એ ભ્રષ્ટ છે. ત્યારે બહુ પોકળ ચાલતું હતું. એમાં પણ. કરણાનુયોગનું જ્ઞાન હોય તો આધાકર્મી દોષ લાગે નહિ. આ શું કહે છે?

મુમુક્ષુ :- એ તો મૂળ ગાથા છે.

ઉત્તર :- છે ને પણ ઇ વસ્તુ છે. આવું ભ્રષ્ટ ક્યાંથી લાવ્યા? એટલે ઇ કહે છે, એમણે માનેલો. જૈનદર્શનથી આઘા નીકળી ગયા, ભ્રષ્ટ થયા એમણે માનેલું પ્રમાણજ્ઞાન ને ચારિત્રના પણ ઠેકાણા નથી. એવા પણ હતાને ત્યારે. એય..! ભાઈએ નથી લખ્યું?

'મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક'માં પાંચમા અધ્યયનમાં આવે છે. એમનામાં કહેલા શાસ્ત્ર પ્રમાણે એનું વર્તન ક્યાં છે? ઇ આવે છે, ભાઈ! પાંચમા અધ્યયનમાં આવે છે. સ્થાનકવાસી, દેરાવાસી જૈનનું જ્યાં લીધું છે. એમનામાં કહેલા પ્રમાણે વર્તન ક્યાં છે? ઇ આ વાત કહેવા માગે છે. સમજાણું કાંઈ? આવું જૈનદર્શન, વીતરાગ માર્ગ, દિગંબર માર્ગ, એનાથી તો ભ્રષ્ટ થયા પણ એનામાં કહેલા એના પ્રમાણમાં પણ વ્રતથી ભ્રષ્ટ છે. એના પણ ક્યાં ઠેકાણા છે? આહાહા..! એને માટે કરેલા આહાર લે, આધાકર્મી લે, ઉદ્દેશિક લે અને..

મુમુક્ષુ :- એ પ્રકારનું દ્રવ્યાનુંયોગનું જ્ઞાન છે ને?

ઉત્તર :- જ્ઞાન ધૂળમાંય (નથી). સમકિતીને દ્રવ્યાનુયોગનું જ્ઞાન નથી? મુનિ હોય એને તત્ત્વનું જ્ઞાન નથી? તત્ત્વ જ્ઞાન વિનાનો કોણ જીવ હોય? ચોથે, પાંચમે, છઠ્ઠે. ખપે નહિ એને. એને માટે કણ પણ કર્યો હોય, ચોકો કરીને, બિલકુલ માર્ગ નથી. જૈન નથી. 'હરજીવનભાઈ'!

મુમુક્ષુ :- શ્રાવક જેવા મુનિ હોય ને?

ઉત્તર :- એમ હોય? નહિ, નહિ, નહિ. શ્રાવક તો પોતાની શ્રદ્ધા-દૃષ્ટિ રાખી શકે છે. ઇ કહ્યું છે ત્યાં 'મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક'માં. ઇ આ જ પ્રશ્ન છે. પણ શ્રાવક તો હોઈ શકે છે. ચારિત્ર ન હોય, વ્રત ન હોય, અષ્ટ મૂળગુણ હોય ને સમકિત હોય તો શ્રાવક હોઈ શકે છે. આહાહા..! મુનિપણું આવું ન હોઈ શકે. આહાહા..! છે ને, એમાં ઇ તો એમાં લખ્યું છે ને. 'મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક'માં લખ્યું છે. 'ટોડરમલે' બધાની નાડું પકડી છે.

મુમુક્ષુ :- અધ્યાત્મની...

ઉત્તર :- હા, બહુ જબ્બર કામ કર્યું છે! ઓહોહો..! આખું થયું હોત તો તો.. પણ આમાં પણ મૂળ રકમ તો બધી આવી ગઈ છે. નાડી પકડી છે બધાની. તારી નાડી આમ મંદ ચાલે છે. આહાહા..! દિગંબર સનાતન સત્યમાં આવેલા અને સંસ્કારી જીવ (હતા). સત્ય શ્રદ્ધા, વીતરાગનો સર્વજ્ઞનો જે માર્ગ, આત્માનો માર્ગ છે ઇ સર્વજ્ઞનો માર્ગ છે. આહાહા..! એવા માર્ગથી તો ભ્રષ્ટ થયા પણ એમના પોતાના માનેલા શાસ્ત્રો ને એને આધારે ઇ ભ્રષ્ટ છે. એના વ્રતના પાલનના પણ ક્યાં ઠેકાણા છે, એમ કહે છે. એય..! 'ચેતનજી'! આહા..! કોઈને માટે નથી, બાપુ! કોઈના પક્ષનો વિરોધ કરીને નિંદા કરવી એમ નહિ. વસ્તુનું સ્વરૂપ આ છે. સમજાય છે કાંઈ? માર્ગ જ આવો છે ત્યાં બીજું શું થાય?

મુમુક્ષુ :- ઉદય સુખનું કારણ છે? પંચમકાળ છે ને પ્રભુ?

ઉત્તર :- સુખદુઃખ કાંઈ નહિ. પંચમકાળ એટલે શું? શેરામાં લોટને ઠેકાણે કોઈએ ધૂળ નાખી? ઇ પંચમકાળ છે. ઘીને ઠેકાણે પેશાબ નાખ્યો કોઈએ? ગોળને ઠેકાણે કાદવ નાખ્યો કોઈએ? પાંચમા આરાનો ઇ શેરો છે. ચોથા આરાના શેરામાં મીઠાશમાં ફેર હોય પણ વસ્તુમાં ફેર ન હોય. માર્ગ એવો છે. આહાહા..! કહ્યું હતું ને?

એક જણાએ પૂછ્યું હતું કે આ ઉદ્દેશિક આહારનો ખુલાસો થાય તો બહુ સારું થાય. એમ ખુલાસો પૂછ્યો. ઉદ્દેશિક આહાર. એનો કહેવાનો આશય એવો હતો કે શ્રાવક કરે ને એમાં કંઈ કહેવાનું નથી તો એને દોષ ન લાગે. એવું હોય તો સંપ બહુ થાય. મેં કીધું, પરમાત્માના અત્યારે વિરહ પડ્યા અને એની પાછળ આવું કર્યું, બાપુ! ઇ ન શોભે, ભાઈ! શ્રાવકો, ક્ષુલ્લક માટે, સાધુ માટે આ ચોકા કરે છે ને? એમાં કંઈ આમ થાય તો બહુ સારું થઈ જાય. એ દોષ એને ન લાગે. કારણ કે એ તો ગૃહસ્થ કરે છે ને. બિલકુલ ખોટી વાત, બાપુ! આહાહા..! દ્રવ્યલિંગી ક્ષુલ્લક પણ નથી, બાપુ! દ્રવ્યલિંગી સાધુ તો નથી પણ દ્રવ્યલિંગી ક્ષુલ્લક પણ હું માનતો નથી. ક્ષુલ્લક હતા તે ત્યાં સાંભળતા હતા. કોઈના માટે વ્યક્તિને માટે અમારું કાંઈ નથી. વસ્તુની સ્થિતિ આ છે. ભગવાનના વિરહે કેવળી પરમાત્માના વિરહે એને બદલી નાખવું, બીજું રૂપ દેવું એમ ન હોય, ભાઈ! સમજાણું કાંઈ? ચારિત્ર ન પળાય તો ચારિત્ર નથી એમ માનવું. પણ ચારિત્ર ન પળાય અને ચારિત્ર છે એમ માનવું (એ તો મિથ્યાત્વ છે). આહાહા..! સમજાણું કાંઈ?

અહીં તો ઇ કહે છે, **'સત્યાર્થ શ્રદ્ધાન, જ્ઞાન, ચારિત્ર તો દૂર હી રહો, પરન્તુ અપને મતકી શ્રદ્ધા, જ્ઞાન, આચરણસે ભી ભ્રષ્ટ હૈં વે તો નિરર્ગલ સ્વેચ્છાચારી હૈં.'** દેખો! પોતાને ગમે તે રીતે ચાલે છે, એમ કહે છે. ઘણું એવું ચાલે છે, હોં! **'વે સ્વયં ભ્રષ્ટ હૈં ઉસીપ્રકાર અન્ય જીવોંકો ઉપદેશાદિક દ્વારા ભ્રષ્ટ કરતે હૈં,...'** આચરણ પણ બહારમાં એવું લાગે, ઓ..હો...! ત્યાગી થયા, હજારો રાણી છોડી, આ છોડ્યું અને ઉપદેશમાં પણ ઇ આવે. એ દ્વારા બીજાને ભ્રષ્ટ કરી નાખે. મોટા કરોડોપતિ હતા, અબજોપતિ હતા એ સાધુ થયા છે. શું થયું થયા એમાં? શ્રદ્ધા, જ્ઞાન ને ચારિત્રના તો ઠેકાણા નથી. શું છોડ્યું એણે? આહાહા..! પહેલું મિથ્યાત્વ છોડવું જોઈએ એ તો

છોડ્યું નથી. એની તો એને ખબર પણ નથી કે મિથ્યાત્વ છૂટે તો શું થાય? આહાહા..! અને રાગ છૂટે તો ચારિત્રની આનંદદશા કેવી આવે? એવી તો ખબર નથી. સમજાણું કાંઈ? એ પોતાના બાહ્ય આચરણ અને ઉપદેશ દ્વારા પોતે તો ભ્રષ્ટ છે પણ બીજાને ભ્રષ્ટ કરે છે. આહા..હા..!

મુમુક્ષુ :- ગૃહીત મિથ્યાત્વ....

ઉત્તર :- ગૃહીત મિથ્યાત્વ જ છે ઇ.

મુમુક્ષુ :- એમ કહે છે, સાચા દેવને, સાચા ગુરુને, સાચી મૂર્તિને માને છે ને.

ઉત્તર :- નથી માનતો. ઇ તો માનતો જ નથી એને. આ તો સાચા છે એનાથી વિપરીત થઈને નીકળ્યા એમાં કહેલું પણ ઇ માનતા નથી અને આચરણ કરતા નથી, એમ કહે છે. સાચા દેવ તો અરિહંત ત્રિલોકનાથ સર્વજ્ઞ પરમાત્મા, જેને આહાર ન હોય, પાણી ન હોય, રોગ ન હોય. ત્યાં તો રોગ ઠરાવ્યો છે. કેવળીને ક્ષુધા, આહાર-પાણી ઠરાવ્યા. અરે..! આવું સ્વરૂપ હોય દેવનું?

મુમુક્ષુ :- નવકાર મંત્ર તો બેયનો એક જ છે.

ઉત્તર :- નવકાર મંત્ર સરખા હોય, શબ્દમાં સરખા (હોય) એમાં શું થયું? ભાવમાં મોટો ઉગમણો-આથમણો જેટલો ફેર છે. એ તો બૌદ્ધમાં પણ આવતું નથી? 'રામજીભાઈ' તો ઘણી વાર કહે છે. જ્ઞાન ને સમાધિ, શબ્દો એ આવે. તો શું છે પણ? હો. ભાવમાં ફેર (છે). શબ્દ આવે એમાં શું થયું? આહાહા..!

આ તો નમો અરિહંતાણં. જેણે કર્મરૂપી વેરીને જીત્યા અને જેને જૈનપણું કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થયું. જેના શરીર પરમ ઔદારિક થઈ ગયા. જેને રોગ ગંધમાં-નખે ન હોય, એને આહાર, પાણી ને ઔષધ કોઈ દિ' ન હોય. એને આહાર, પાણી ને ઔષધ ઠરાવવા અને આહાર ઠરાવવા, (એમાં તો) વ્યવહારની શ્રદ્ધાના ઠેકાણા નથી.

મુમુક્ષુ :- વેદનીય કર્મનો ઉદય..

ઉત્તર :- બિલકુલ ન હોય. વેદનીય કર્મને બાળી બાળીને, ફેરવી ફેરવીને અહીં આવ્યા છે. અશાતાને ટાળતા ટાળતા ટાળતા કેટલી ધારાવાહી કરતા કરતા અહીં આવ્યા છે. એવી અશાતા એને હોય નહિ. ભાઈ! માર્ગ તો આ છે. એને પરિષહ કહ્યા છે ને? પરિષહ તો એક ઉદય છે એટલી અપેક્ષાએ કહ્યા છે. શરીરમાં રોગ થાય, આહાર લેવા જાય ને ઔષધ આવીને ખાય. બિલકુલ કેવળીનું સ્વરૂપ જાણતા નથી.

મુમુક્ષુ :- પરમ ઔદારિક શરીર કહાં રહા?

ઉત્તર :- ઇ તો કહેતા નથી. પરમ ઔદારિક કહેતા નથી. એ લોકોમાં પરમ ઔદારિક નથી, ઔદારિક છે. ઇ બધું લખ્યું છે અંદર. સાંભળને.

મુમુક્ષુ :- અડધું અંગ .. હોય.

ઉત્તર :- અડધું પણ હોય નહિ. ઇ છે ને, ખબર છે ને. અરે..! બાપા! આ મારગડા જુદા, બાપુ! તારા તર્ક ત્યાં કામ ન આવે. વસ્તુનો સ્વભાવ હોય ત્યાં તર્ક શું કામ આવે? આહાહા..!

પરમ ઔદારિક શરીર. તીર્થંકર તો જન્મે ત્યારથી એને આહાર હોય, દિશા ન હોય. દિશા

ન હોય. આહાહા..! તીર્થંકર કોને કહે! જેને જન્મથી આહાર હોય, દિશા-પાણીમાત્ર ન હોય. મહાપવિત્રતા લઈને આવ્યા છે, પુણ્ય પ્રકૃતિ લઈને આવ્યા છે.

મુમુક્ષુ :- એને શરીરનો ગંદાપો..

ઉત્તર :- હોય શેનો? આહાહા..! ત્રણ જ્ઞાન લઈને, ક્ષાયિક સમકિત લઈને આવ્યા છે. અને પરમ ઔદારિક શરીર તો પહેલેથી માતાના પેટમાંથી છે. બાપા! આ તો વસ્તુની મર્યાદા છે. આ કોઈ પક્ષની વાત છે એમ છે નહિ. દિગંબર આમ કહે છે અને અમે આમ કહીએ છીએ, એમ નથી. આહા..હા...!

મુમુક્ષુ :- એના શાસ્ત્રમાં લખ્યું છે.

ઉત્તર :- લખ્યું હોય તો બધું કલ્પિત લખ્યું છે, કલ્પિત બનાવ્યું છે. શું થાય? ભગવાનને નામે ચડાવ્યા. શંકા લોકો કરી શકે નહિ. શંકા કરે તો ભગવાનમાં શંકા કરી કહેવાય. અરે...! બાંધીને માર્યા જગતને.

વીતરાગ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર પોતે છે. અમારો માર્ગ તો આવો છે અનાદિનો. એનાથી તો ભ્રષ્ટ થયા પણ એમાં કહેલા એના વ્રત ને ચારિત્રના ઠેકાણા ન મળે. એ તો પોતાને ભ્રષ્ટ કર્યા છે, બીજા જીવોનો પોતાનો દેખાવ પુણ્ય આદિનો વધારે હોય તો ઉપદેશાદિક કહીને ભ્રષ્ટ કરે છે. આહાહા..! અરે..રે..! ક્યાં ભાઈ! કાલે ભાઈ ઇયળ જોઈને એવું થયું.. આહાહા..! અરે..રે...! ક્યાંક ખૂણે એક કટકી આટલી હશે. સાફ નહિ થયું હોય. એમાં ખૂણામાં ઇયળ પડી. આહાહા..! ક્યાં એની ઉત્પત્તિ સ્થાન? ક્યાંથી આવ્યો?

મુમુક્ષુ :- ઇ તો રૂપિયામાં ઇયળ આવે છે.

ઉત્તર :- હા, એ તો ઇયળ કહે છે. પણ ઇ કાંઈક અંદર હોય એમાં આવે. કચરો હોય એમાં આવે. કાટ-બાટ હોય ને જરીક તો ઉત્પત્તિ સ્થાન થાય. આ તો કાલે નજરે જોયું. ડબ્બામાં ખૂણામાં હેઠે હોય ને? કણી પડી રહી હશે સાફ કરતાં કરતાં. આહાહા..! અરે..રે...! આવા અવતાર! આવા જન્મ ને આવા ફળ! બાપુ! એનાથી ઉગરવાનો માર્ગ તો આ છે. સમજાણું કાંઈ? કંઈક શરીર ઠીક મળ્યું ને પૈસા ઠીક મળ્યા એટલે અમે કંઈક આગળ વધ્યા. એમ માને છે ઇ આત્માને હિણો કરી નાખે છે. બહારની અધિકતાથી આત્મા અધિક થયો એમ માનનારા આત્માને હિણો મારી નાખે છે. આહાહા..!

શરીર સુંદર, વાણી કંઠ સુંદર, કુટુંબ સુંદર, સ્ત્રી સુંદર, પૈસા સુંદર, મહેલ મકાન સુંદર. એથી શું? એ તો જડની પર ચીજ છે, ભગવાન! એનાથી હું કાંઈક વધ્યો છું ને ઠીક છું (એમ માનનાર) આત્માને હણી નાખે છે. એનાથી ભિન્ન ભગવાનઆત્મા આનંદનો કંદ એ અધિક છે. આહાહા..! આવું અધિકપણું ન માનતા બહારની ચીજે અધિકપણું માને ઇ ભ્રમમાં પડ્યો છે. આહાહા..!

અરે..! એના અવતારની વાતું વીતરાગ કહે. એણે દુઃખને વેઠ્યા. આહાહા..! તું મરી ગયો (ત્યાં) તારી માને રોવા આવ્યા. એ રોવાના આંસુએ સમુદ્ર ભરાય. સ્વયંભુરમણ સમુદ્ર અનંતા

ભરાય, ભગવાન! એવા તારા મૃત્યુની પાછળ રોદણા થયા હતા. ભાઈ! તું એવા અવતારમાં જન્મ્યો ને મર્યો. આહાહા..! એ જન્મ-મરણના દુઃખો ટાળવાનો તો આ એક જ ઉપાય છે. સર્વજ્ઞે કહેલો માર્ગ અને સર્વજ્ઞે કહેલું સમ્યગ્દર્શન. આહાહા..! બાકી દુનિયાના ડહાપણ ને સમજાવતા આવડે, ન આવડે એની સાથે કાંઈ સંબંધ નથી. આહાહા..!

અહીં તો ઇ કહ્યું, **'ઉનકી પ્રવૃત્તિ દેખકર લોગ સ્વયમેવ ભ્રષ્ટ હોતે હૈં,...'** આવો પણ ત્યાગ છે, પંચમકાળમાં આવું પણ ચારિત્ર હોય છે.

મુમુક્ષુ :- શરીર તો જુઓ.

ઉત્તર :- હા. શું કરવું હતું? આહાહા..! એવી ક્રિયાઓ તો અનેક વર્ષોમાં એવી કરી હતી કે લોકો સાંભળતા ધ્રુજતા. એવી બહારની ક્રિયા હતી. વ્હોરવા જઈએ ત્યાં પાણીના બિંદુને હાથ અડી જાય (તો આહાર લેતા નહિ). નિર્દોષ આહાર. મોટા ગૃહસ્થ લોકો, 'રાયચંદ ગાંધી' પચાસ-પચાસ હજારની ઉપજ, તે દિ', હોં! પેદાશ મોટી, મોટા વેપાર. શું કહેવાય? દિનશાનો ધંધો. દિનશાના આડતિયા હતા. ઘરે આડતિયા પડ્યા જ હોય. અને મોટો વેપાર. અને ચૂરમાના લાડવા કરીને અધમણ રસ પડ્યો હોય. મણનો. પણ ભિક્ષા માટે જઈએ.. બેન! આમાં ગોટલું છે? ગોટલું સમજ્યા? ગોટલી.. ગોટલી. કેરીની ગોટલી. અધમણ રસ પડ્યો હોય. વ્હોરાવા આપે ઊભા થઈને. બેન! આમાં ગોટલી છે? ગોટલી નહિ? ગોટલું. તો ઇ એમ કહે, મહારાજ! ખબર નથી. અડશો નહિ. ખબર ન હોય તો અડશો નહિ. રસ નહિ લઈએ. આવું તો વર્ષોના વર્ષ કર્યું છે, હોં! ઇ વખતે તો માન્યું હતું ને. આહાહા..!

'ઇસલિયે ઐસે તીવ્રકષાયી નિષિદ્ધ હૈં;...' માટે અજ્ઞાનીનો તીવ્ર કષાય અને આવું વર્તન, એનો નિષેધ કરવામાં આવ્યો છે. **'ઉનકી સંગિત કરના ભી ઉચિત નહીં હૈ.'** એવાઓનો પરિચય કરવો નહિ. વિશેષ કહેશે... (શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)